

2021. II. félév

EUSTRAT

Műhelytanulmányok

2021. II. félév

EUSTRAT

Műhelytanulmányok

LUDOVIKA
EGYETEMI KIADÓ

Impresszum

**A Nemzeti Közszoigálati Egyetem
Eötvös József Kutatóközpont
Európa Stratégia Kutatóintézet kiadványa**

Szerkesztőbizottság

Pató Viktória Lilla

Schmidt Laura

Tóth Bettina

Lektor

Navracsics Tibor

A szerkesztőség címe: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

A szerkesztőség e-mail-címe: schmidt.laura@uni-nke.hu

Weboldal: <https://eustrat.uni-nke.hu>

Kiadó: Nemzeti Közszoigálati Egyetem, Ludovika Egyetemi Kiadó

Székhely: 1083 Budapest, Ludovika tér 2.

Kapcsolat: kiadvanyok@uni-nke.hu

A kiadásért felel: Deli Gergely rektor

Olvasószerkesztők: Gergely Zsuzsánna, Resofszki Ágnes

Korrektor: Bíró Csilla

Tördelőszerkesztő: Fehér Angéla

Tartalom

Szerzők rövid szakmai életrajza	5
<i>Navracsics Tibor</i> A koronavírus-járvány hatása a kormányzatokra	12
<i>Petri Bernadett</i> Parlament kontra Bizottság – perben álló EU-intézmények a jogállamiság nevében	16
<i>Tárnok Balázs</i> A Kisebbségvédelmi Keretegyezmény szakértőinek szlovákiai országlátogatása	24
<i>Kalas Vivien – Tóth Bettina</i> Német választás európai uniós szemmel	29
<i>Varga Csilla</i> Megtörik a jég: magyar–ukrán közeledés vagy színjáték?	36
<i>Pató Viktória Lilla</i> Európai Digitális Identitás, a biztonságosabb és ellenőrizhető személyi adattér	39
<i>Varga Csilla</i> A nemzeti kisebbségvédelem jó gyakorlatainak bemutatása az ET magyar elnöksége keretében	43
<i>Petri Bernadett</i> Polexit vagy rutindöntés – a lengyel alkotmánybíróság ítélete az uniós alapszerződésről	47
<i>Tárnok Balázs</i> Magyar–szlovák feszültségek és a V4 egységének megőrzése	60
<i>Petri Bernadett</i> Politikai csörtéből intézményközi harc: mulasztási per indulhat a Bizottság ellen jogállamiságügyben	69
<i>Tóth Bettina – Miszlivetz Áron James</i> Egység a sokféleségben – Erő a sokféleségben?	77
<i>Kalas Vivien</i> Az uniós oktatáspolitikai fejlődése és jövője	83
<i>Máthé Réka Zsuzsánna</i> És még miért fontos nekünk a klímavédelem?	87
<i>Miszlivetz Áron James</i> Destabilizálódó szomszédok: Kényszerhelyzetben az unió	89
<i>Tárnok Balázs</i> Nemzeti régiók – a hetedik sikeres európai polgári kezdeményezés	93

<i>Gát Ákos Bence</i> Ellentmondásos rendelettel vonná el Brüsszel az uniós forrásokat	99
<i>Pató Viktória Lilla</i> Se veled, se nélküled	102
<i>Varga Csilla</i> Véget ért az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának soros magyar elnöksége	105
<i>Petri Bernadett</i> Jogállamisági elvárások és átláthatóság – az európai pártcsaládok működésének reformja	109
<i>Pató Viktória Lilla</i> Európa digitális évtizedének második éve – digitális szakpolitika az Európai Unióban 2021	115
<i>Varga Réka</i> Belorusz–lengyel határincidens	125
<i>Varga Réka</i> A tálib rezsim kormányként való elismerése	131
<i>Varga Csilla</i> A nemzeti kisebbségek védelmével kapcsolatos egyes nemzetközi fejlemények 2021-ben	136
<i>Balázs Tárnok</i> Human Rights of Ethnic Minorities in Ukraine – The ‘Kaboul Moment’ Is on the Way?	140
<i>Bálint Pongrácz</i> Mercenaries at the Forefront of Russian International Relations	144
<i>Bálint Pongrácz</i> A Short Overview of the Kremlin’s Perception of the Gradual Worsening of EU–Russian Relations over the Past Two Decades	149

Szerzők rövid szakmai életrajza

2010 és 2014 között közigazgatási és igazságügyi miniszteri és miniszterelnök-helyettesi pozíciót töltött be. 2014-ben külgazdasági és külügyminiszter volt, majd 2014 és 2019 között az Európai Bizottság kultúráért, oktatásért, ifjúság-politikáért és sportügyért felelős biztosaként dolgozott.

Jelenleg a Nemzeti Közszerológálati Egyetem Európa Stratégia Kutatóintézetének (Eustrat) vezetője és a Veszprém–Balaton 2023 Európa kulturális fővárosa program kormánybiztosa. Emellett a Nemzeti Közszerológálati Egyetem címzetes egyetemi tanára és az ELTE Állam- és Jogtudományi Kar Politikatudományi Intézetének egyetemi docense.

Pató Viktória Lilla a Nemzeti Közszerológálati Egyetem igazgatásszervező (BA) és nemzetközi közigazgatási tanulmányok szakirányon (MA) szerzett egyetemi diplomát 2012–2017 között, ami alatt Erasmus-program keretein belül a Milánói Egyetem jogi karán is folytatott tanulmányokat, majd 2017-ben az NKE Közigazgatás-tudományi Doktori Iskolájában kezdte meg PhD-képzését a tudományirányítás kérdéseit kutatva. Egyetemi tanulmányai alatt több ízben szerzett szakmai tapasztalatot Magyarország Alkotmánybíróságán, az Országgyűlési Hivatalban és Magyarország Római Nagykövetségén.

2020-tól az Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézetben (Eustrat) az Európai Unió innovációs, digitalizációs és tudományfejlesztési szakterületeit vizsgálja.

Petri Bernadett a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen szerzett jogi diplomát. Tanulmányait köztársasági ösztöndíjjal végezte, emellett harmadévtől az Európai Közigazgatási Képzési Ösztöndíjprogram ösztöndíjasa. Ezt követően a Cambridge-i Egyetem képzése során angol jogi és európai uniós szakirányú tanulmányokat folytatott 2007 és 2010 között, majd közgazdasági szakterületen szerzett másoddiplomát a Budapesti Corvinus Egyetem Közgazdasági Továbbképző Intézeténél 2012-ben.

A jogi szakvizsga megszerzése után Budapesten, majd Brüsszelben folytatta szakmai tevékenységét gazdasági jogi, szellemi alkotások joga, nemzetközi jogi és társasági jogi területen angol, német és francia nyelven.

Az Európai Parlament Schuman gyakornoki programja keretében került az uniós intézményekhez, ennek során először az Európai Parlament Elnökségi Főigazgatóságánál dolgozott, majd az Európai Néppárt európai parlamenti

Európai Digitális Identitás, a biztonságosabb és ellenőrizhető személyi adattér

Az adat hatalom, éppen ezért az uniós polgárok digitális identitásának megteremtése mérföldkő Európa digitális évtizedében.

A személyek digitális szuverenitása azt jelenti, hogy az adat kibocsátója, vagyis az egyén, saját ellenőrzése alatt tudja tartani azt, hogy ki férhet hozzá, és milyen céllal használhatja a személyéhez kötődő digitális információt. A digitális korra felkészült Európában a digitális identitás lehetővé teszi a közszolgáltatások és különböző piaci szolgáltatások online igénybevételét, a technológia által hozzáférhetőbb és erőforrás-hatékony rendszer kidolgozásával egyszerűbbé és biztonságosabbá válik az ügyintézés. Egyszerűbb azért, mert csak egy azonosítási rendszeren keresztül szükséges a személyes adatok harmonizációja, biztonságosabb, mert egy adattároló platform ellenőrzése és védelme hatékonyabb, így szűkebb teret enged az online visszaéléseknek. Lássuk, hogy teljesít Magyarország és Olaszország az állampolgárok digitális identitásának létrehozásában, valamint melyek az Európai Unió fő irányelvei.

Az egységes európai digitális identitás rendszere lehetővé teszi, hogy az adat kibocsátója, az állampolgár, ellenőrzése alatt tarthassa az általa létrehozott információt, vagyis pontosan tudni fogja, hogy ki és milyen céllal tárolja adatait, így nem lesz szükség számtalan regisztrációs folyamaton átesni és megannyi digitális személyazonosításra szolgáló platform számára kiszolgáltatni az adatokat. Lehetővé válik a banki ügyintézés, de akár az autóbérlés is egyetlen digitális identitáson keresztül (Ursula von der Leyen, State of the Union Speech, 2020¹). Az Európai Bizottság kezdeményezése persze nem haladja meg korát, hiszen elég csak a Google, a Facebook vagy az AppleID integrált személyazonosító rendszereire gondolni, ami bizonyítja, hogy jelenleg piaci szereplőknek adunk hozzáférést a banki tranzakcióktól kezdve valamennyi digitális lábnyomunkhoz. Persze a piaci szolgáltatókat kötik az egyre szigorodó nemzetközi szabályok a személyes adataink kezelésében, azonban a minél biztonságosabb és szélesebb körű adatvédelem szempontjából az egységes

¹ European Commission: *2021 State of the Union Address by President Von der Leyen* (2021. szeptember 15.).

digitális identitás bevezetése nagy lépés a tagállamok számára állampolgáraink védelme terén. Ezt bizonyítja az Eurobarometer 2020 márciusában bemutatott felmérése² is, amely kimutatja, hogy az unió polgárainak 72%-a szeretné tudni, hogy a közösségimédia-alkalmazások használatakor mire használják adataikat, 63% pedig valamennyi online szolgáltatás igénybevételekor használható, egységes biztonságos digitális személyazonosítás mellett teszi le a voksát. Olaszország a felmérés alapján Magyarországhoz képest kevésbé elzárkózó a digitális adatok megosztásának kérdésében, azonban a magyarok 69%-a, az olaszok 66%-a gondolja úgy – meghaladva az uniós átlagot –, hogy hasznos lenne az egységes digitális identitás bevezetése.

Korábban a közös jogalap hiánya megakadályozta a tagállamokat abban, hogy elismerjék és elfogadják a más tagállamokban kibocsátott elektronikus azonosítási rendszereket. A nemzeti rendszerek határokon átnyúló elégtelen interoperabilitása megnehezítette, hogy a polgárok és a vállalkozások teljes mértékben kihasználják a digitális EU előnyeit. Ennek feloldására 2014-ben életbe lépett az elektronikus azonosításról, hitelesítésről és bizalmi szolgáltatásokról (eIDAS³) szóló rendelet, amely biztosítja a jogalapot a határokon átnyúló elektronikus azonosításhoz, hitelesítéshez és webhelytanúsításhoz az EU-n belül. Jelenleg 14 tagállamban az EU lakosságának csak 60%-a tudja használni határon átnyúló nemzeti eID-jét, és még ennél is kevesebb, a közszolgáltatók csupán 14%-a engedélyezi a határokon átnyúló elektronikus azonosítást. Ennek megváltoztatására a Bizottság Digitális Iránytű 2030-ban nem kisebb célt tűzött ki, mint hogy az állampolgárok 80%-a éljen digitális identitásával, és hogy valamennyi alap-közszolgáltatás elérhető legyen online bárhol.

Az idén júniusban bemutatott, a digitális identitásról szóló új rendeletjavaslat⁴ (e-ID) az eIDAS hiányosságait orvosolja a keret hatékonyságának javításával és a magánszektorra történő kiterjesztésével.

A tagállamok európai digitális iratokat kínálnak a polgároknak és a vállalkozásoknak, amelyek képesek lesznek összekapcsolni nemzeti digitális identitásuk különböző aspektusait. Ezeket a szolgáltatásokat a hatóságok vagy a hatósági tanúsítvánnyal a magánszektor nyújthatja úgy, hogy a fogyasztóknak lehetőséget kell biztosítani arra is, hogy online hozzáférjenek a szolgáltatásokhoz anélkül, hogy privát platformokat kellene használniuk, vagy szükségtelenül

---

² European Commission: *Attitudes towards the Impact of Digitalisation on Daily Lives*. (2020).

³ eIDAS Regulation. Lásd: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/eidas-regulation>

⁴ Pató Viktória Lilla: *Európai Digitális Identitás, a biztonságosabb és ellenőrizhető személyi adattér*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2021. október 4.

megosztanák személyes adataikat. A Bizottság ajánlást⁵ is csatolt a javaslatához a gyorsabb cselekvés érdekében, és ameddig a Tanács és a Parlament köröztetik azt, egyeztetést kezdeményez a tagállamokkal, hogy 2022 szeptemberére hozzanak létre egy közös eszközrendszert az egységes uniós identitásra való felkészülésre. A Digitális Európa Program keretein belül a Bizottság a nemzeti digitális személyazonosítási rendszerek fejlesztését is támogatni fogja, ahogy a közzféra digitális fejlesztésének célkitűzése is megjelenik az RRF-ben.⁶

Az e-azonosítás Magyarországon az e-közigazgatási rendszerek igénybevételéhez szükséges elektronikus azonosítás/hitelesítés funkciókat látja el azzal a hosszú távú céllal, hogy ez a funkció minden olyan EU-tagországban is használható legyen, ahol a határon átnyúló elektronikus szolgáltatások rendszerét megvalósítják, illetve létrejön a kölcsönös együttműködési megállapodás. A magyar okosokmány hátránya, hogy a szolgáltatóknak tanúsítvánnyal rendelkező kártyaolvasó eszközzel kell rendelkezniük. Az otthoni használat esetében az állampolgárnak a számítógép mellett szüksége van megfelelő kontaktmentes kártyaolvasóra is akkor, ha távolról, hálózati szolgáltatások felhasználásával kíván kapcsolódni a közigazgatási rendszerekhez. A kártyaolvasó a teljes körű azonosításhoz szükséges, viszont Magyarországon az ügyfélkapu rendszerén keresztül bizonyos egyszerűbb azonosítási tranzakciók (hitelesítés) is elvégezhetők.

Az olasz Digitális Ügynökség⁷ legfrissebb híre szerint, 2021. október 1-jétől olyan egységes szolgáltatást vezettek be, amellyel az ország fel tud készülni az uniós digitális identitáshoz való csatlakozáshoz, összevonva a különböző online közigazgatási azonosítási rendszereket. Az októbertől hatályos változást a 2020. évi 120-as törvény vezette be, amely a SPID, a CIE (e-személyi) és a CNS (TAJ) rendszereken keresztül tesz elérhetővé valamennyi digitális közszolgáltatást az intézmények eltérő azonosító felületei helyett. A törvény rendelkezései alól kivételt képeznek az ötezer lakosnál kisebb települések, ami összességében racionális döntés, azonban felveti a kérdést, hogy a jövőben a digitális identitás valójában minden uniós polgár számára elérhető lesz-e.

A kontinensen a digitális identitás körüli vita többrétű; a társadalmi befogadást szem előtt kell tartani, azonban ennek gyakorlati kérdései még tisztázatlanok: az eltérő infrastrukturális felkészültségű települések és a különböző

---

⁵ European Commission: *A Trusted and Secure European e-ID – Recommendation* (2021. május 28.).

⁶ The Recovery and Resilience Facility. Lásd: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_en

⁷ AGID: *Servizi pubblici online: si accede con SPID e CIE*. (2021. október 1.).

szociokulturális háttérű társadalmi rétegek digitális lemaradása erősödhet. Továbbá az adatok mint a digitális korban egyre fontosabb vagyron tárolása és védelme körül is kialakulnak eltérő nézetek, nem egységes a támogatottsága az európai adatfelhőknek, és a digitális szuverenitás keretei sem tisztázottak. Másrészt vizsgálva az a kérdés is felmerül, hogy van-e valóban uniós identitása az Európai Unió polgárainak, az uniós digitális azonosításnak van-e identitásformáló szerepe. Abban azonban többnyire megegyeznek a politikusok, hogy a versenyszféra szabályozásán túl ki kell alakítani olyan digitálisan felkészült közigazgatást, amely az állampolgárokat a digitális térben is védi, ha mástól nem, hát saját maguktól.

2021. október 4.

Felhasznált irodalom

- AGID: Servizi pubblici online: si accede con SPID e CIE (2021. október 1.). Online: [www.agid.gov.it/it/agenzia/stampa-e-comunicazione/notizie/2021/10/01/servizi-pubblici-online-si-accede-spid-cie\(agid.gov.it\)](http://www.agid.gov.it/it/agenzia/stampa-e-comunicazione/notizie/2021/10/01/servizi-pubblici-online-si-accede-spid-cie(agid.gov.it))
- European Commission: *Attitudes towards the Impact of Digitalisation on Daily Lives*. (2020). Online: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2228>
- European Commission: *A Trusted and Secure European e-ID – Recommendation*. (2021. május 28.). Online: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/trusted-and-secure-european-e-id-recommendation>
- European Commission: *2021 State of the Union Address by President Von der Leyen* (2021. szeptember 15.). Online: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPE-ECH_21_4701
- Pató Viktória Lilla: *Európai Digitális Identitás, a biztonságosabb és ellenőrizhető személyi adat-tér*. Európa Stratégia Kutatóintézet, 2021. október 4. Online: <https://eustrat.uni-nke.hu/hirek/2021/10/04/europai-digitalis-identitas-a-biztonsagosabb-es-ellenorizheto-szemelyi-adatter>

Az EUSTRAT Műhelytanulmányok a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Eötvös József Kutatóközpont Európa Stratégia Kutatóintézet munkatársainak azon gyorsjelentéseit tartalmazza, amelyek meghaladják egy blogbejegyzés terjedelmét, tanulmányok előtanulmányaiként szolgálnak. Célunk, hogy minél aktuálisabb témákat dolgozzunk fel, kutatási részeredmények bemutatásával. Az elemzések az Európai Bizottság struktúrájának megfelelően a magyarországi viszonylatban is kiemelten kezelt szakpolitikákat fogják össze, úgymint a biztonság- és védelempolitika, a demokrácia és jogállamiság, a digitalizáció, a gazdaság és pénzügy, a kisebbségpolitika, az oktatás és kultúra, valamint a szomszédság- és bővítéspolitiká.

A tanulmánykötetet ajánlom az Európai Unió iránt érdeklődő szakmai közvélemény számára, amely az európai integrációról való intenzívebb kommunikációt szolgálja magyar és angol nyelven egyaránt.

The EUSTRAT Working Papers contains quick reports from the researchers of the Europe Strategy Research Institute of the Eötvös József Research Center at the University of Public Service, which exceed the scope of a blog post, and serve as preliminary studies. Our goal is to process current topics by presenting partial research results. In line with the structure of the European Commission, the analyses bring together policies that are a priority in Hungary, such as security and defence policy, democracy and the rule of law, digitalisation, economy and finance, minority policy, education and culture, neighbourhood and enlargement policy.

I recommend the working papers to the professional public interested in the European Union, which serves for more intensive communication about European integration in both Hungarian and English languages.